

SOCIAL OMSORG SOC

Utredare

Jenny Lindfors, Stephanie Mankio

ÄLDRENÄMNDEN
2025-06-12

Insatser utan individuell behovsprövning

Förslag till beslut

1. Äldrenämnden beslutar att från och med den 1 juli 2025 tillhandahålla insatserna i bilagan, *Insatser utan individuell behovsprövning* daterad den 20 maj 2025, på det sätt som ges idag utan individuell behovsprövning.
2. Äldrenämnden beslutar att insatserna som beskrivs i bilagan, *Insatser utan individuell behovsprövning* daterad den 20 maj 2025, ska undantas kravet på dokumentation gällande uppgifter som kan röja den enskildes identitet.

Sammanfattning

Den 20 maj beslutade riksdagen om en ny socialtjänstlag (2025:400) som ska gälla från den 1 juli 2025. Den nya socialtjänstlagen innebär en del förändringar för socialtjänstens verksamheter och en av de stora förändringarna innebär att nämnden ges möjlighet att erbjuda insatser utan individuell behovsprövning. Den nya lagen innebär också förändringar gällande skyldigheten att dokumentera vid genomförande av insatser.

Äldrenämnden föreslås besluta att från och med den 1 juli 2025 tillhandahålla insatserna i bilagan *Insatser utan individuell behovsprövning* daterad 20 maj 2025, i den form som de ges idag utan individuell behovsprövning, samt att insatserna på grund av särskilda skäl undantas från kravet om dokumentation vad gäller uppgifter som kan röja den enskildes identitet.

Ärendet

Bakgrund

I propositionen *En förebyggande socialtjänstlag - för ökade rättigheter, skyldigheter och möjligheter* (prop. 2024/25:89) föreslogs att den nya socialtjänstlagen ska träda i kraft den 1 juli 2025 och riksdagen fattade beslut om den nya lagen den 20 maj 2025. Den nya socialtjänstlagen innebär en del förändringar för socialtjänstens verksamheter och en av de stora förändringarna innebär att ansvarig nämnd ges möjlighet att erbjuda insatser utan individuell behovsprövning.

Den nya socialtjänstlagen innebär också förändringar gällande skyldigheten att dokumentera vid genomförande av insatser. Dokumentationsskyldigheten utvidgas och ska som huvudregel gälla vid genomförande av alla insatser, även för de utan individuell behovsprövning. Två undantag från skyldigheten att dokumentera föreligger dock. Det första innebär att uppgifter om enskildas personliga förhållanden inte behöver dokumenteras vid rådgivning. Det andra undantaget innebär att nämnden kan, när det föreligger särskilda skäl, besluta om att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras vid en insats som ges utan individuell behovsprövning.

I 10 kap. 1 § nya socialtjänstlagen förs följande bestämmelse in; socialnämnden (eller motsvarande nämnd med ansvar för socialtjänst) ansvarar för att erbjuda insatser i form av rådgivning, omsorg, vård, stöd och annan hjälp till enskilda som behöver det. Vidare kommer insatser för personliga behov genom lagen kunna ges på två sätt; efter individuell behovsprövning eller utan individuell behovsprövning. Äldrenämndens ansvar att erbjuda insatser till enskilda förblir dock oförändrat i sak. Insatser som ges efter individuell behovsprövning föregås av en utredning och bedömning av den enskildes behov. En helhetssyn på personers individuella behov och förutsättningar behöver vara utgångspunkten för utformandet av insatser.

Av 11 kap. 5 § nya socialtjänstlagen framgår att ansvarig nämnd får tillhandahålla insatser för att tillgodose personliga behov utan individuell behovsprövning. Denna bestämmelse införs som ett led i att socialtjänstens regelverk bör bli mer flexibelt för att verksamheten i större utsträckning ska kunna anpassas efter lokala förutsättningar och behov. Den nya möjligheten syftar vidare till att ge socialtjänsten bättre förutsättningar att erbjuda tidiga och förebyggande insatser på ett förenklat sätt och därigenom nå invånare tidigt och motverka behov av mer

omfattande insatser. Om ansvarig nämnd vill erbjuda en insats utan individuell behovsprövning behöver nämnden besluta om kriterier för insatsens målgrupp, till exempel om insatsen ska vara öppen för alla, riktad mot specifika målgrupper eller viss problematik.

Idag tillhandahåller socialtjänsten i Täby kommun ett antal insatser utan individuell behovsprövning. Äldrenämnden behöver till följd av ny socialtjänstlag överväga på vilket sätt och i vilken omfattning kommunens socialtjänst ska tillhandahålla insatser utan individuell behovsprövning i enlighet med den nya lagstiftningen. Nämnden får enligt lagen besluta att en viss insats ska tillhandahållas utan individuell behovsprövning om insatsen i sig är lämplig att erbjudas på det sättet för aktuell målgrupp, nämnden får då besluta vilka eventuella villkor som i så fall ska gälla.

Bedömning

De nya bestämmelserna i socialtjänstlagen innebär att det för varje insats i bilagan, *Insatser utan individuell behovsprövning* daterad den 20 maj 2025, behöver fattas beslut om i vilken form insatsen ska tillhandahållas, det vill säga om insatsen ska tillhandahållas utan individuell behovsprövning. Om ett beslut inte fattas gäller som huvudregel att insatserna ska ges efter individuell behovsprövning.

Nya socialtjänstlagen medför nya krav på dokumentation vid genomförande av insatser utan individuell behovsprövning. Det finns dock undantag och ansvarig nämnd kan om det finns särskilda skäl fatta beslut om att uppgifter som kan röja den enskildes identitet inte ska dokumenteras. Ett beslut av äldrenämnden gällande vilka insatser som kan ges utan individuell behovsprövning från 1 juli 2025 är nödvändigt för att kommunen ska kunna fortsätta erbjuda de öppna insatser som redan finns idag. Det är också nödvändigt att nämnden fattar beslut om undantag från dokumentationsskyldigheten i de fall det bedöms lämpligt. De insatser som undantas kravet på dokumentation gällande den enskildes identitet kommer dokumenteras på verksamhetsnivå för att insatsen ska kunna följas upp och utvärderas.

En inventering av de öppna insatser som idag tillhandahålls utan individuell behovsprövning har gjorts och de insatserna bedöms fortsatt kunna erbjudas utan individuell behovsprövning efter den 1 juli 2025. Vidare har en bedömning gjorts gällande dokumentation vid genomförande av insatserna utan individuell behovsprövning att de ska undantas från dokumentationsskyldigheten gällande

uppgifter om den enskildes identitet. Det föreligger särskilda skäl för att besluta om undantag från dokumentationsskyldigheten utifrån kriterierna att vissa insatsers syfte och karaktär medför att det är motiverat då målgruppen bedöms vara svår att nå om den enskilde inte har möjlighet att delta anonymt. Andra insatsers syfte och karaktär medför att det inte är behövligt att dokumentera uppgifter som kan kopplas till en enskild individ då det inte bedöms finnas ett behov av att kunna följa upp insatsen på individnivå. De särskilda skälen till att undanta en insats från dokumentationsskyldigheten beskrivs för varje insats i bilagan *Insatser utan individuell behovsprövning* daterad den 12 maj 2025.

Omställningen till den nya socialtjänstlagen fortgår efter den 1 juli 2025 och förändringar kommer genomföras utifrån identifierade utvecklingsområden i nuläges- och behovsanalysen samt för att uppnå intentionerna i den nya lagstiftningen. Ett långsiktigt arbete med att ställa om till en förebyggande, lätt tillgänglig, kunskapsbaserad och jämlik socialtjänst i enlighet med intentionerna i nya socialtjänstlagen har påbörjats. Inom ramen för detta omställningsarbete kommer befintliga insatser att kontinuerligt utvärderas och vid behov föreslås utvecklas eller avvecklas för att möjliggöra nya insatser som möter framtida behov. Det kan komma att utredas om det finns behov av nya insatser som är lämpliga att ges utan individuell behovsprövning samt behov av att utreda om det finns insatser som idag ges efter individuell behovsprövning som kan vara lämpliga att ges utan individuell behovsprövning.

Vidare kommer skyldigheten att dokumentera vid genomförande av insatser utan individuell behovsprövning utredas och det kan finnas behov av att utveckla dokumentationen inom vissa insatser. Om nya nationella riktlinjer eller vägledningar kring definition och dokumentation av insatser tas fram, kan det bli aktuellt för äldre nämnden att ompröva tidigare beslut om en eller flera insatser.

Ekonomiska överväganden

Förslaget innebär inte några ekonomiska konsekvenser.

Claes Lagergren
Socialchef

Sara Eriksson
Stabschef

Bilagor

- Insatser utan individuell behovsprövning daterad den 20 maj 2025

Expedieras

Claes Lagergren socialchef